

Rajkiewicz, Antoni

Seminarium doktoranckie w Płocku

Notatki Płockie 15/4-58, 17-19

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Seminarium doktoranckie w Płocku

Realizując zgłoszone na dorocznych Walnych Zgromadzeniach Towarzystwa Naukowego Płockiego wnioski członków, Zarząd zorganizował w dniu 16 lipca 1970 r. spotkanie z Rektorem Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. Zygmuntem Rybickim, członkiem Komitetu Honorowego Jubileuszowych obchodów 150-lecia Towarzystwa w 1970 r. We wspomnianym spotkaniu władze wojewódzkie reprezentował Zastępca Przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie mgr Stanisław Marcinowski — również członek TNP.

Spotkanie poświęcone było organizacji przy Towarzystwie Naukowym Płockim seminarium doktoranckiego z zakresu nauk społecznych. Tak Rektor jak i Dziekan Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. Klemens Szaniawski wyrazili zgodę na organizację seminarium oraz na objęcie jego kierownictwa przez kierownika Katedry polityki społecznej Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. Antoniego Rajkiewicza, członka Towarzystwa — współpracującego z Prezydium MRN w Płocku i Towarzystwem Naukowym Płockim od 10 lat.

Inicjatywa Towarzystwa Naukowego Płockiego spotkała się z dużym zainteresowaniem płocczan, czego wyrazem był udział w spotkaniu 32 kandydatów na doktorantów (do końca sierpnia zgłosiło się łącznie 50 osób).

REDAKCJA

Ostatni spis kadrowy wykazał, że na początku 1968 r. uspołecznione zakłady pracy w Polsce zatrudniały ok. 20 tys. osób posiadających stopień naukowy doktora. W roku 1969 uzyskało ten stopień 2016 osób (wobec 233 w 1936/37 roku). Warto przy tym przypomnieć, że w 1937 roku zaledwie 6114 osób ukończyło studia wyższe w (1969 r. — 44,5 tys.) i 14 tys. licea ogólnokształcące dla niepracujących (w 1969 r. — 100,2 tys.).

Liczyby powyższe mówią o bardzo wyraźnych przesunięciach szczebli edukacyjnych w naszym kraju. Fakt, że obecnie co 20 absolwent szkoły wyższej posiada stopień doktora, świadczy o tym, że znaczna część osób zdobywających dyplomy ukończenia studiów dalej się kształci, podejmuje prace badawcze, uogólnia swoje doświadczenia zawodowe i w końcu pomyślnie przechodzi przez alembik przewodu doktorskiego. Hołduje ona z reguły zasadzie: *non progredi est regredi*. Nadmienić przy tym wypada, że ostatnio ok. 35% stopni doktorskich nadawano poza szkołami wyższymi. Tak więc nie tyle wymogi awansowe (a takie obowiązują w odniesieniu do pracowników naukowych szkolnictwa wyższego), co po prostu wyłącznie własne ambicje, wola, wiedza czy pasja skłaniają część t. zw. praktyków do sięgania po stopień doktorski. Zyskuje na tym i gospodarka narodowa. Każda rozprawa doktorska pomnaża bowiem, w mniejszym lub większym stopniu, potencjał naukowy i intelektualny kraju, gdyż ma ona zawierać: „samodzielne rozwiązanie przez autora zagadnienia naukowego i wykazywać jego ogólną wiedzę teoretyczną w danej dyscyplinie nauko-

16. VII. 1970 r. Prezydium spotkania w Towarzystwie Naukowym Płockim w sprawie organizacji seminarium doktoranckiego z zakresu nauk społecznych. Od lewej: prof. dr Antoni Rajkiewicz — kierownik katedry polityki społecznej na Wydziale Nauk Społecznych UW, prof. dr Zygmunt Rybicki — rektor Uniwersytetu Warszawskiego, inż. mgr Jakub Chojnacki — prezes TNP i mgr Stanisław Marcinowski — zastępca przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie.

wej” (art. 5, 1 znowelizowanej ustawy z dnia 31.III.1965 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych, Dz. U. nr 4/69, poz. 32).

Kraj nasz potrzebuje specjalistów posiadających wiedzę i umiejętności badawcze, zweryfikowane przewodami doktorskimi. W projekcie planu wieloletniego Komitetu Nauki i Techniki (KNiT) na lata 1971—1975 mówi się, że w tym okresie powinniśmy promować ok. 19,3 tys.

nowych doktorów. Takiej kadry potrzebuje też i Płock, tym bardziej, że rozwija się tutaj szkolnictwo wyższe i placówki badawcze. Ale nie tylko dlatego. Wśród ponad 1,5 tys. Płoczan legitymujących się dzisiaj dyplomami ukończenia studiów wyższych, znajduje się dość liczne grono, które pragnie kształcić się dalej i uzyskać stopień doktora nauk ekonomicznych, technicznych, humanistycznych, prawnych, przyrodniczych czy rolniczych. Większość osób należących do wspomnianego grona posiada ogromne doświadczenie praktyczne, wiedzę zawodową i zainteresowania badawcze. Skupia się ona w Towarzystwie Naukowym Płockim, gdzie ma możliwość wymiany poglądów i kontaktów z pracownikami nauk oraz dostęp do dobrze zorganizowanego warsztatu pracy naukowej w dziedzinie dyscyplin społecznych. Część z nich uczestniczy już w seminariach doktorskich w uczelniach warszawskich, łódzkich czy poznańskich. Kilkanaście osób kończy rozprawy doktorskie (np. niedawno odbyła się w Warszawie obrona pracy doktorskiej aktywnego członka TNP p. Ireny Nowak). Godnym podkreślenia jest przy tym fakt, że ich tematyka z reguły wiąże się z miastem i regionem płockim. Do tej pory wykorzystano jednak przysłowiowe krople z morza problemów i materiałów przeszłości, teraźniejszości i przyszłości Płocka, jego gospodarki, życia kulturalnego i społecznego, bazy technicznej czy nadbudowy administracyjnej i prawnej. Ogromne bogactwo zagadnień zawiera dokumentacja dotycząca obecnej fazy uprzemysłowienia i rozwoju miasta oraz dane zgromadzone przez Komitet Badań Rejonów Uprzemysłowionych PAN. Ostatnie odkrycia archeologiczne i badania etnograficzne dostarczają też dodatkowego tworzywa do rozpraw doktorskich.

16 VII 1970 r. Prezes TNP inż. mgr Jakub Chojnacki wręcza współpracującemu z Płockiem od 10-ciu lat — prof. dr. Antoniemu Rajkiewiczowi dyplom honorowy wraz z medalem 150-lecia Towarzystwa. Z prawej: Rektor UW prof. dr Zygmunt Rybicki.

W świetle powyższych wywodów w pełni zrozumiała i godna poparcia stała się inicjatywa Towarzystwa Naukowego Płockiego zorganizowania lokalnego seminarium doktoranckiego jako instytucjonalnej formy pomocy i zachęty dla tych osób z Płocka, które myślą o dalszym kształceniu i zdobyciu stopnia doktora. Inicjatywa ta spotkała się z życzliwym przyjęciem ze strony Rektora Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr. hab. Zygmunta Ry-

16. VII. 1970 r. Uczestnicy spotkania.

bickiego i kierownictwa Wydziału Nauk Społecznych UW, które wyraziło zgodę na objęcie nad nim patronatu, a niżej podpisanemu powierzyło funkcję opiekuna seminarium.

Na spotkaniu inauguracyjnym w Płocku w dniu 16 lipca br. w obecności Rektora UW i Prezesa TNP, przedstawiono założenia organizacyjne seminarium. Wynika z nich, że:

po pierwsze — seminarium jest swego rodzaju eksperymentem w ramach działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego;

po drugie — głównym jego zadaniem jest stworzenie środowiska złożonego z ludzi, których łączy idea napisania rozprawy naukowej — w miarę możliwości i zainteresowań — na temat związany z regionem płockim;

po trzecie — posiedzenia seminaryjne (raz w miesiącu) poświęcone będą sprawom organizacji warsztatu pracy naukowej, dyskusjom dotyczącym sformułowaniu tematów badawczych i tzw. centralnych oraz referatom zawierającym wyniki prowadzonych studiów; interdyscyplinarny charakter seminarium powinien nie tylko podnosić wartość dyskusji, ale również wpływać na bezpośrednią konfrontację tez referatów z poglądami specjalistów z innych dziedzin;

po czwarte — kierownictwo seminarium będzie pomagało w wyborze promotorów i w nawiązywaniu kontaktów z nimi, oraz — w miarę

posiadanych środków — służyć będzie wsparciem materialnym;

po piąte — w ramach seminarium zorganizowane zostaną zespoły konwersacyjne z filozofii i ekonomii politycznej, ułatwiające doktorantom przygotowania się do egzaminów doktorskich (obowiązują dwa egzaminy: jeden — z filozofii lub ekonomii politycznej, drugi — z dyscypliny związanej z tematem rozprawy doktorskiej).

Rozważana jest też sprawa wydawnictwa, w którym byłyby publikowane wyróżniające się referaty seminaryjne i fragmenty prac doktorskich.

Kandydaci na seminarium otrzymali w lipcu br. pierwszy wykaz przykładowych tematów prac doktorskich związanych z Płockiem. Następny wykaz wraz z informacjami dotyczącymi procedury otwierania przewodów doktorskich itp. rozesłany zostanie w końcu września br. Pierwsze powakacyjne posiedzenie odbędzie się w Towarzystwie Naukowym Płockim dnia 10 października 1970 r.

Sekretarzem seminarium jest mgr Marek Wołyniak, radca w Zarządzie Gospodarki Terenami Wydziału GK i M Prezydium MRN w Płocku (tel. 5042 — biuro i 4601 — mieszkanie), a jego z-pcą mgr Sławomir Fedorowicz, z-pca kierownika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prezydium MRN (tel. 3525 — biuro).

FRANCISZEK DOROBEK

Sesja jubileuszowa 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego*)

W dniach 2 i 3 czerwca odbywały się w Płocku uroczystości związane ze 150 rocznicą powstania Towarzystwa Naukowego Płockiego. Był to jubileusz szczególnie zarówno dla środowiska jak i dla kraju. Szczególność wydarzenia wynika z nieco odmiennych cech od tych, które towarzyszyć zwykły tego rodzaju obchodom.

Wyróżniki te dadzą się uszeregować w sposób następujący:

1. stu pięćdziesięcioletnia działalność w służbie nauki w środowisku nieakademickim, w różnych warunkach społecznych i politycznych, mówi o pasji twórczej ludzi miasta i regionu, o ambicjach ośrodka i uporze w działaniu. Uprzymnienie tego faktu było zasadniczym celem obchodów.
2. niewątpliwy dorobek naukowy członków Towarzystwa, którzy stworzyli sobie wła-

śny warsztat pracy badawczej, winien być socjologicznym mobilizatorem dla podejmowania i kontynuowania badań naukowych.

3. ścisłe powiązanie podejmowanych wysiłków naukowych z rozwojem kulturalnym, społecznym i gospodarczym miasta i regionu.
4. ześrodkowanie wszystkich społecznych sił wokół obchodów w celu wzbogacenia wiedzy o mieście i regionie oraz pomnożenia majątku Towarzystwa.
5. związanie z pracami Towarzystwa naukowców, działaczy politycznych i społecznych.

Uroczystości jubileuszowe rozpoczęły się historyczną datą 19 marca 1970 r., kiedy to stopięćdziesiąt lat wcześniej Kajetan Morykoni — sekretarz Towarzystwa Naukowego Płockiego i Rektor Szkoły Wojewódzkiej Płockiej odczytywał ułożone przez siebie Ustawy TNP na pierwszym zebraniu. Obchody te trwać będą

*) Szczegółowe sprawozdanie z Jubileuszowej Sesji 150-lecia TNP zostanie opublikowane w specjalnym wydawnictwie.